

Передплата

«РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
у пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
або місяць . . . 170 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вареш ми очі і душу ми вареш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділі і руских св'ят о 5½ год. пополудні.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровского (Хорунщина). Експедиція місцевна в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає силіше напередіє застереженя. — Рекламації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Релігійна боротьба у Франції.

(X) Француске правительство почало справедешню війну релігійну проти католицької Церкви у Франції, якої початком було описуване церков. З приказу правительства розбивають насильно двері церков, виломують вікна, тратують кладовища, калічать старців, жінки і діти, котрі зачиняють ся по церквах, щоби не допустити до нарушеня церковної власности. В сій боротьбі не тільки многих ранено або увязнено, але заподіяно чимало знищеня. Розсаджуючи забарикадовані двері мелінітом, понищено зовсім деякі церкви і дорогоцінні старинні пам'ятники, неначеб неприятельське військо госнодарювало в краю.

Клемансо мав поручити, сим разом ще острійше поступати, як при першій описуваню церков. Мабуть сподівав ся з одного боку такою нагальністю залякати всіх опорних католиків, а з другого приподобати ся радикалам. «Нема права, нема справедливости для слабих», заявив він у останній своїй промові і відповідно сій заяві поступає.

Справді при останних виборах католики показали ся вельми слабими а се тепер відчувають по тисячах сіл і міст. В многих місцях намагало ся населене охоронити призначені до опису (інвентури) церкви перед насильством і боронило своїх церков, затарасовуючи двері. Жінки, дівчата, старці а навіть діти громадили ся до сеї оборони, бо мужчини,

переважно рибаки або моряки були на морі. Так н. пр. в Гран-фор-філій явила ся несподівано в ранці комісія з баталіоном піхоти, 100 артилеристами і 150 драгонами і многими жандармами супроти старців і дітей, що станули в обороні церковного майна. Опір показав ся очевидно безуспішним, двері церковні порубано сокирами, а церкву знеславлено. Ще страшнійші річи діяли ся в Пті-фор-філій, де жінки і діти зачинили ся в церкві і довго відпирали напад, поки й они не улягли грубій насилі.

Також семінарії описувано, двері розбивано топорами, а всюди протестували настоятелі а навіть єпископи. Але ще більше, як знасильованого католицького населеня, треба жалувати тих вояків і офіцерів, котрих надуживає ся до сеї насилі. З яким то серцем они ішли проти власних своїх людей з оружжєм, проти тих бідаків, що з ошадженого працею гроша здвигали нераз і украшували сі церкви, а тепер їм все те відбирають.

Якуж тут ролю накидає ся війську?! Правда, що француске військо вже по малу навикло до сеї насилі, бо від десяти літ уживає правительство єго, поліції і жандармерії проти народу, раз проти монахів і монахинь, то знов проти робітників. Але на тім ще не кінець. Тепер військо було заняте інвентурою і мало в кількох тижнях прогнати около 40.000 сьвящеників і єпископів. Тепер має оно переводити насильну секвестрацію церков, а відтак зовсім їх відобрати католикам.

Вправді ся боротьба не трудна з

старцями, жінками і дітьми, але она страшнійша як з заграничним ворогом, позаяк підконує у війську почуте військової чести і релігійного духа, а військо знає дуже добре, що всі прикази виходять від тих, що завели у війську доносчиків і домагають ся безуслівного послуху недобіркам яко услівя до аванзу. Француске військо буде отже мабуть з кілька літ вести боротьбу проти католиків, котрі так легко не зречуть ся церковної власности, бо думати про війну з заграничними ворогами оно не має часу.

Народне шкільництво в європейских державах.

(Кінець).

Інакше дієсь в Росії. Там нема дотепер загальної школи народної. Вправді суть там школи народні, удержувані в части через церков, в части через земства, котрі одержують підмогу правительственну, однак число їх є замале, вистарчає тільки для части народу, а значнійша єго часть позістає без науки. Вислід сего такий, що число безграмотних виносить 80%.

Ще гірший стан просьвіти народної є в Японії і в Туреччині, бож там не думають про школу народну.

Зате в краях північної Європи, як в Данії, Швеції, провінціях надбалтійских, як в Фінляндії народна просьвіта є розвинена і число неграмотних є дуже мале.

Коли пізнали ми стан просьвіти

Франц Коковський.

Ластівка.

(Фрагмент із дневника).

(Дальше).

Але щастє я мав, бачу се добре зі стрічи могого вчерашного вєчера.

Я вертав дуже лихий з проходу, бо якраз підчас повороту захопив мене дощ і то ще порядний.

На щастє за містом мешкав мій знакомий; я вступив до него, забрав його парасоль і вертав домів, кленучи всіх і все. Нараз глигнувши у бік, я побачив, що рівно зі мною йде хтось дрібненьким кроком вулицею.

Я приглянув ся близше та підійшов до неї, розпізнавши.

— Пані дарують, — промовив я, — що я так мало знакомий осьміляю ся

непокоїти вас на дорозі. Але я роблю се лиш зі згляду на непогоду, бож обовязком моїм є офірувати вам парасоль, а з ним моє товариство...

Видивила ся на мене, немов би не зрозуміла мене, опісля покивала відмовно головою, а врешті сказала:

— Ні, дякую вам дуже!

Але я хотів говорити з нею за всяку ціну, хотів вже раз зблизити ся до неї — і я промовив:

— Я знаю, що вам може видавати ся невідповідним моє товариство, тому лишайо вам парасоль, а сам зголошу ся по нього колись. Лиш будете такі добрі, подати мені свою адресу. Прошу!

Витягнула руку, але за мить цофнула її і знова покрутила головою. Я зачав промовляти, осьмілювати її, запевняти, що ні словечком не відозву ся через цілу дорозу.

Она розсьміяла ся на се.

— Хиба ви думаєте, що я боюсь, щоби ви не говорили до мене? Овшім! Но, але врешті ходім.

І ми пішли.

Спершу я додержував обіцянки і мовчав, ждучи, аж вона зачне розмову. І справді вона не видержала довго і ми розговорили ся так, що я навіть не завважав, як ми дійшли до дому.

Нині на пробі вона навіть перша осьміхнула ся до мене, коли я стрінув її. Я підійшов і привітав ся. Ми зачали говорити, а при розмові вона звертала на мене все свої сині очі. Ми виглядали обоє так щасливо, як пара наречених. Я дізнав ся, що вона окрім співу, вчить ся «музики» та що на сю лекцію ходить щоденно о шестій і що вона дуже любить музику. А ще лучше вона любить вірші. Сего мені лиш треба було. Я, ніби загикуючись, признав ся, що я

в поодиноких краях Європи і змаганя, як держави запопадливо старають ся через школу піднести рівень просвіти, можемо зрозуміти вагу школи народної.

Пригляньмо ся тепер народному шкільництву в Австро-Угорщині і в поодиноких її краях. Перший розцвіт народного шкільництва в нашій монархії припадає на час панованя цїсаревї Марїї Тереси і Йосифа II, по котрім слїдує застій і занепад.

Віднова починаєсь по р. 1866, коли розширилась гадка, що в цілі зміцненя держави передовсім потрібне є піднесенє народної просвіти.

В році 1869. видано державний закон о народнім шкільництві, на підставі котрого введено примус шкільний і розширено єго відтак на 8. лїт, розширено відтак плян научний відвітно до вимогів часу, звернено увагу на образованє учителїв, засновано 3 а відтак 4-лїтні курси в семінариях учительских та введено і другі зміни.

Надзїр над шкільництвом народним на місце власти духовної обняло правительство, устанавлено ради шкільні краєві, окружні, місцеві і їм віддало власть засновуваня шкіл і надзїр над веденєм науки.

Від сего часу шкільництво народне скоро розширяєсь, закладають численні школи, вводять семінарії учительскі, будують будинки шкільні, закладають при них огороди, площі для науки гімнастики, закладають окружні і шкільні бібліотеки, доповняючі курси і стремлять до витвореня спосібних сил учительских.

В справі шкільництва народного мають соїми краєві право ухвалюваня законів, тож під сим зглядом виступають в переведеню засадничих устав ріжницї в поодиноких краях коронних.

Засадничі устави унають загальну школу народну для всіх клас і станів народу, що становить прикмету шкільництва народного в Австрії. В Галичині змінено сю засаду, а введено від 1894 р. два типи шкіл т. зв. сїльскій і міській, відвітно до потреб населеня, хотїя в сїльскім типі на двох найнижших

ніби... також люблю вірші... а навіть і сам троха пишу — хоч не знаю, які вони. З радощів вона сплеснула легенько руками, як звичайно дїтвак. Бо й вона теж дещо троха пише й ми могли би читати взаїмно свої вірші та помагати собі радами, слиб я хотїв. Але вона знає, що я лиш так хочу закрити собі із неї та кажу, що мої вірші слабї. Вона, здає ся, навіть читала мої вірші друковані — здаєсь під псевдонїмом Стефчака. Не так? Я мусїв признати ся до свого псевдонїму, хоч з віршами та з друком не маю нічо спільного.

Вона втішила ся ще лучше, бо вона вже від давна бажала пізнати якогось поета — та сподївала ся, що я щось із її віршів виберу до друку. Ми умовили ся, що завтра кожде із нас щось зі своїх творів принесе.

(Конець буде).

степенях, а в школі міській в чотирох класах засада ся не зістала зміненя.

В краях Долитавщини кождий нарід дбає про свої школи народні і можемо говорити про школу німецку, ческу, словїнську, італїянську, польську, руску, румуньську а в виїмках про школи, в котрих побіч одной мови, звичайно викадної, учать і другої краєвої.

Кождий нарід дбає про свою школу народу, о приноровленє єї до своїх потреб, о розширенє єї, а підручники шкільні і їх уклад побіч научних плянів є найлучшим доказом сих змагань.

Тягар удержаня шкільництва народного спочиває на поодиноких краях коронних і громадах, а правительство центральне удержує семінарії учительскі і дбає про образованє стану учительского і надзїр шкільний.

З огляду на спроможність матерїальну і розумїне ваги шкільництва народного бачимо велику ріжнородність в поодиноких краях під зглядом вивінованя шкіл і учителїв.

Подїбно виступає велика ріжниця що до скількості шкіл, фреквенції учеників, обсади силами учительскими продуктивности науки у поодиноких народів.

В Галичині школа народна не обняла ще всіх слоїв народу, не всі громади мають єї, будинки шкільні в многих повітах не відповідають нераз примітивним вимогам, вивінованє шкіл в прилади і окази є бідне, вивінованє учителїв не відповідає ставляним сему станови вимогам і стоїть значно позаду в прирївнаню до других країв коронних.

Велике число учеників, припадаючих на одного учителя утрудняє науку, а школа однокласова в тисячах громад занимає домінуюче становище в порївнаню з числом шкіл більшекласових.

В Галичині виступає ще одна хиба, що утрудняє науку і глумить нераз з перших засад, а се чужа мова при першїм вступі в пороги шкільні. Засада, що молодїж пікл народних повинна побирати першу науку в своїй матерній мові, а признана цілим цивілізованим сьвітом, не є всюди введена. Школа народна повинна бути так устроєна, аби молодїж перші початки побирала в своїй рідній мові і не подибувала трудности в поборюваню розумїня перших висловів. В громадах о мішанім населеню повинно бути стало означене число учеників пр. 20—25 даной народности, аби початки науки могла молодїж побирати в своїй рідній мові. Зміна ся вийшлаб лишень в хосен науки, але можливе оно при двох силах учительских.

Помимо хиб і недостач в устрою шкільництва народного поступ є значний, школа народна вкорїнюєсь щораз сильнїше, організуєсь і постійно розвиваєсь в користь загальної просвіти.

Кождий нарід Долитавщини стремить до витвореня своєї національної школи і коли переглянемо звіти Рад краєвих, читаємо про школи німецкі, ческі, словїнскі, італїйскі, румуньскі, польскі і рускі. У Русинів крім 1- і 2-класових бачимо лише декілька шкіл більшекласових а виділових мужеских зовсім не мають,

подїбно не мають відрубних шкіл дївочих навіть низших, а виділові женьскі, удержують з фондів приватних.

Працю організації шкіл підпомагають в Австро Угорщині товариства шкільні, котрі з призбираних фондів удержують школи.

В Галичині супроти обовязуючої устави і загального оподаткованя на потреби просвіти переняв край на себе обовязок закладаня і удержуваня шкіл, тож оба заселяючі сей край народи мають в виду поношуваних тягарів і право користаня з сего фонду.

Руске товариство педагогічне в виду цілковитої недостачі шкіл дївочих удержує з приватних фондів школи, підчас коли польске товариство педагогічне не поносить тепер тих тягарів, бо удержувані через него школи переняв край і міста, а товариство школи людової закладає і по найменших своїх кольонїях школи народні, однак рівночасно стараєсь, аби переходили на удержанє краю в виді осїбних шкіл, або клас надетатових, прилучених до других шкіл.

В найновїшїм часі розвинулась в цілій Долитавщині сильна акция реорганізації шкільництва народного через новий устрїй семінарий учительских, розширеня лїт науки і плянів научаня. Змаганя єї відбїлись голосно і в Галичині, а задумана організация видасть лучше образованих і заводово підготовлених учителїв.

Приглядаючись стремлїням і змаганям розвою шкільництва народного у ріжних народів, можемо поняти вагу єго і для нашого народу, та не щадити праці ні гроша, аби виповнити прогалини, та не стояти вїчно між послїдними.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ

— Календар. В п'ятницю: руско-кат. Григорія новокес.; римо-кат. Андрея ап. — В суботу: руско-кат. Платона; римо-кат. Елїгїя.

— Сім запрошую львівських і зальвівських Русинів на народне віче, котре відбуде ся в недїлю 2. (н. ст.) грудня о 4-їй годїні по полудня в великій сали „Народного Дому“ у Львові. Цїль віча: нарада в справі реформи виборчої, іменно як мають Русини супротив неї поступати. — *Юл. Романчук.*

— В салї львівского „Сокола“ ул. Руска 20) відбуде ся в недїлю дня 2. грудня о 5½ год. вечерок, в якого програму входить відчит п. Франца Коковського п. з. „Сучасна укр. поезия“ і концерт з осьмима точками: 1) А. Вахнянин „Урра у бїй“ хор „Бандуриста“ з супр. форт. 2) Рухові вправи. 3) Галєві: Арія Єлазара з оп. „Жидівка“, відспїває п. Гнатковский. 4) Шекспїр: „Юлїй Цезар“ конець IV. акту, віддеклямує п. М. Яцків. 5) М. Волошин: „Чого менї тяжко?“ хор „Бандуриста“. 6) Рухові вправи. 7) М. Лисенко: Дуєт про сопран і тенор „Зацвила в долині червона калина“ відсп. п-на Марїя Тачиньска і п. Гнатковский. 8) Grieg: „Пізнанє краю“ хор „Бандуриста“ з супр. форт. Фортепяновий супровід обняв п. Б. Вахнянин. — По концертї до 9. год. вечер товарискі забави, аранжовані членами „Сокола“. Білети можна набувати в „Сок. Баарі“. Забавовий комітет „Сокола“ запрошує отсим львівску Русь на сей вечерок, бо окремих запросин не розсилає ся.

— Несмачний жарт. Із Коломиї пишуть нам: В останних днях появили ся на мурах

нашого міста афіші, котрі звучать у дословному відписі ось так: «Слава Ісусу Христу! Всімъ участникамъ мисій духовныхъ устроєныхъ при співвучасти Его Преосвященства Дра Григорія Хомьшина гр. кат. Епископа станиславівського поручаємъ яко найкрасшу Мисійну пам'ятку книжочку підъ заголовкомъ: „Наступає чорна хмара“ котру по цѣнѣ 10 кр. можна добтати въ кожній книгарнѣ. Найнебуде вѣ одной хаты де сы небуло сеи поучаючи и уморальвующои книжочки. Зъ печатнѣ М. Бѣлоуса вѣ Коломыѣ. — Такі оглошення находила ся (що правда ледви кілька годин) навіть по обох сторонах входу до церкви. І не підозриваючи нічого мужик купує тую книжочку і бачить ось що: невеличка книжочка в червоній паперовій оправі, а на ній титул: «Наступає чорна хмара — написав Клим Обух. Львів 1907. Накладом Автора і Пл. Пушкаря». Зараз на титуловій картці находить ся цікавий образок: священник із крилошанськими відзнаками, в окулярах держить із скривленим лицем церковну пушку та силе з неї на долоню гроші. Зміст сеї книжки (се передрук із радикального «Громадского Голосу») — то ряд п ганих коршмарских лайок, вилитих із брудних уст якогось дуже «радикального» свѣточа на голову Преосв. станиславівського епископа Григорія Хомьшина. Нам годі вдавати ся в розбір сеї писанини. Значимо тільки, що всюди — навіть супроти ворога — обовязує коли не чемність, то вже бодай приличність. Тимчасом бідний автор привижує сам себе так дуже, що дає чоловіка, котрого преці хтось шанує, останніми коршмарскими лайками. Поминаю й се, що про якусь правдомовність у сеїй книжці нема що й говорити, пр. автор каже, що кожний священник, що не належить до радикальної партії, є зрадником народу. Зверну ту тільки на одно увагу. Се той нечесний, підлий спосіб реклами. Бо підшивати ся в сеї спосіб під чуже імя, виставляти публично на книжн дорожє (навіть тим, що не признають ся до католицкої або християнської церкви) Імя Ісуса Христа — може хіба людина, що хорує на moral insanity. Розуміємо американський гѣмбуг в ціли видуреня грошей — але спосіб дуреня й ловленя селянських душ та умів о много гірший від крайного надлюдства. І коли автор того жарту думає, що се причинить ся до вибореня ему мандату, він дуже помиляє ся. Я знаю щирих приклонників радикальної партії, що гляділи на се з обурєнєм. Национальний шовінізм, що воює нечесними способами, є дуже погана річ, але партійний шовінізм, що кидає ся заїло на кожного, хто не є приклонником его партії, виказує вже звѣрчачі інстинкти. І отсей «жарт» є найкрасшим доказом гнилі, яка заплодила ся серед радикальної партії. Коли вона пускає ся на таке, певно не належить ся їй уже богато. — *Ант. Огор.*

— **Цензура українських драматичних творів.** Міністерство внутрішних справ не прихилило ся до рекурсу «Рускої Бесіди» у Львові яко управл. «Руского Народного Театру» против оречєня намісництва у Львові, яким заборонено виставляти в Галичині історичну драму І. Карпенка Карого: «Сава Чалий» і драму М. Старицького: «Остання ніч» і яким драму Гергарда Гавитмана: «Ткачі» дозволено грати лише з пропусками і то лишень у Львові. На оправданє сего відмовного рішення не подає міністерство зовсім ніяких мотивів. Зауважає ся, що події драми «Сава Чалий» і драми «Остання ніч» діють ся в XVII. віку, що в першій драмі представляє ся звисного українського запродавця, а в драмі «Остання ніч» представлено, як бунший польський уряд за суджує на смерть визначного Русина, львівського міщанина, за се лишень, що він стоїть за культурні інтереси українського народу. Намісництво дозволило виставу двох преміюваних драм, а то «Покуса» Льва Лопатинського і «Вона» Тимотєя Оєпповича.

— **Аматор. вистави в Збаражї, Тернополї і Підволочисках.** З кругів духовенства одержує-

мо до поміщення отсею оповістку: Дня 2. грудня 1906 відіграє «Кружок любителів штуки» в Збаражї «Украдене щастє», драму з сѣльско-го житя в 5 діях Івана Франка, в сали «Церковного брацтва». Надїємо ся, що околичні патриоти заповяють салю по береги в тім дни а тим самим заохотять «Любителів» до дальшої праці.

Те саме представлєнє відіграє той сам «Кружок любителів штуки» дня 4. грудня 1906, в Тернополї в сали «Міщанського Брацтва», а дня 9. грудня 1906. в Підволочисках, в сали «Сторожи огневої». В роли Миколи Задорожного виступить п. Анд. Іванко, бунший артист руского театру, а в роли Михайла Гурмана (жандарма) п. Яцко Остапчук. Початок всюди точно о годині 7½ з вечера. Близші поясєнєня подадуть афіші.

— **Ріжні вѣсти.** Збори відділу тов-а «Взаїмна поміч учителів» будуть дня 2. грудня. На дневнім порядку: Біжучі справи тов-а, вибір відділу, внесєня та інтерпелляції.

В тов-і «Основа» в Бродах будє дня 2. грудня о 6. год. відчит о. Ю. Дверовича про св. Землю.

В Войниліві будуть дня 1. грудня о 3. год. заг. збори Читальні «Просвѣти».

Начальний директор галицких почт і телеграфів Іван Сеферович вернув з Відня і обняв урядованє.

— **Вѣсти з закорд. України.** «Рада» доносить, що проф. Михайло Грушівський перебуває тепер в Кїві.

Інтересну статистику подає допис з Харкова: Народній будинок в Харкові з его українськими виставами се єдина інституція у цілім Харкові, де причаїв ся український рух. Українські вистави в народнім будинку чергують ся з виставами російськими. В році 1905 було 35 рос. вистав та 29 українських. Та хоч рос. вистав було більше, але люди більше цікавили ся виставами українськими. Се ми помічаємо от із чого. На тих 35 рос. виставах було 25184 глядачів, а на 29 українських 22184 (крім гратісових вступів) себто на кожній російській виставі було 717, а на кожній українській 765 глядачів. Ще дужче визначає ся ріжниця, коли ми порівнаємо празникові та буденні вистави російского та українского гуртків. Празникових російських було 31 вист. і на кожній було 754 гляд., празникових українських було 19; на кожній було 769 гляд.; будєнних російських було 4 вист. і на кожній було 429 гляд., будєнних українських було 10 вист. і на кожній було 758 гляд. Виходить, що тоді як на будєнній російській виставі глядачів меншає у двое, на будєнній українській їх стількиж, як і на празниковій виставі. Українські вистави о стільки зацікавлюють той простий люд, який відвідує народній будинок, що він однаково іде на їх чи в празник, чи в будєнь. Що до репертуару українських вистав, то він і досить добірний і доволі ріжноманітний. У сім році виставляли твори Карпенка-Карого: Суєта, Мартин Боруєв, Наймичка, Чумаки, Бурлака та Батькова казка; Кропивницького: Глитай, Дай серцю волю — заведе у неволю та Невольник; П. Мирного — Крути та не перекручуй; Гринченка: Степовий гїсть та Нахмарило; Старицького: Мазєпа, Циганка Аза, Не ходи Грицю; Котляревского: Наталка-Полтавка; Артемовского: Запорожець за Дунаєм; Ванченка: Т. Бульба, Катєрина та інші. Але поруч з сими творами бє в очі і такий мотлох, як: Кляте серце — Захарєнкове та Хмара Суходольского.

(Замітна ту величєзна фреквенція на українські вистави. У Львові навіть нема такої сали на амат. вистави, де би помістила ся бодай половина глядачів з того числа, що буває їх в Харкові).

— **З Товариства „Академічна Громада“.** На загальних зборах дня 25. с. м. вибрано ось який віділ: Назарук Осип, правн., голова; Цєглинський Микола, правн., містоголово; Скрипчук Василь, правн., контролєр; Залєський Тадей, фільос., бібліотекар; Товарицький Іван, правн., касєр обор. фонду; Кучєр Волод., фільос., касєр запом. фонду; Смукла Лев, фі-

льос., секретар; Січинський Мирослав, фільос., Домбчевський Роман, правн., Шурак Микола, фільос., Грєх Володимир, фільос., Левицький Волод., правн., виділові і Гладкий Василь фільос., Чайківський Волод., фільос., Ткачук Захар, мед., Кичун Гриць, фільос., заступники виділових.

— **Дрібні вѣсти.** Вчєра по полудни застрілив ся в поезуцкїм огороді у Львові 50-літний мужчина, в яким пізнано Романа Івана Мокрицького, нотарияльного кандидата зі Стрия, жонатого і батька кількох дїтїй. Причина самоубийства незнана. — Нинї рано в тім самім огороді застрілила ся Анна Стефанко, Румунка з Буківини, касєрка з Американської каварні у Львові. Причиною самоубийства мала бути нещасна любов.

— **З залїзниць.** З днем 1. грудня с. р. будє отворений на залїзницї льокальний Хабівка-Закопанє поміж перестанками Шафляри і Білий Дунаєць новий перестанок Шафляри село. Білєти будуть видавати кондуктори в поїздї а належитість за пакунки будє ся оплачувати при відборі.

— **Репертуар міського театру у Львові.** В четвєр вечер: «Тангайзер» Вагнера. В пятницю: «Болєслав Сьміливий», Виспяньского.

Други Соколи і Соколї! Пам'ятайте, що львівський „Сокол“ збирає жертви на будову свого дому.

Наука, штука, лтература.

— **Мїський театр у Львові** виставив в останнім часі цілий ряд новостий. Не було майже тиждня, щоби дир. Геллер не придбав чогось нового, будьто в опері, будьто в драмі. Треба подивляти сю западаєність п. Геллера, який вибагливу, львівську публицу знає, з нею числит ся і уміє її вдоволити. З опери бачили ми Чайковського «Евгєнія Онегіна» пять разів (з того чотири рази при випроданій сали). Головні ролі обняди п. Геллерова, що чарувала своїм ніжним голосом і др. Завіловський та Оковський на переміну. Пригадуємо собі, що перед двома роками мусїв усунути п. Геллер, тоді директор «Фільгармонї», композицію Чайковського «Рік 1812», бо заносило ся на демонстрацію з сторони польскої молодїжи. Може бути, що демонстрація вимірена була против мєльодїї «Боже царя храни», але не виключена річ, що й саме імя російского композитора давало також до неї привід. Тепер прийала публика «Онегіна» з одушевлєнєм. Музика чудова, якийсь мелянхолїйний жалє оповиває тугою ухо слухача. Мєншою симпатією тішила ся опера Масканього «Приятель Фріц», мабуть з причини банального лібретта, хоть і тут панї Геллерова збирала заслужєні оплески. Інші опери, як «Оповіданя Гофмана» та «Івась і Малгось» виставлено своїми, львівськими силами дуже удачно. З жіночого персоналу визначили ся панї Олєска, Мокрицька і Шмаиновска, з мужеского п. Малявський з своїм симпатичним теноровим голосом і великою музикальністю. З оперети виставлено з великим накладом в декораціях «Орфея в пеклї», Боккачія де збирали оплески спеціально панї Лопатиньска, Клішевска і Міловска. З нинїшнім днем починає виступати в операх Вагнера знаменитий співак, п. Бандрівський. Жіночі партії обїєме панї Геллерова. З однаковою печалівістю дбав також п. Геллер про драму «Мама колїбрї», Жулавского «La bestia», перерібка повісти «Панї Валєвска» з часів Наполеона, драматична перерібка «Дзядів» Міцкевича і «Болєслав сьміливий» Виспяньского — се були новости, які п. Геллер виставив останніми часами. Кожда з них має значну драматичну вартість а артистки Семяшкова, Трапшо, Ордон-Сосновска, Роттерова, Чаплїньска та артисти Хмєлїньський, Сосновський, Востровський, Геровський, Новацький, Фєльдман, Адвєнтович та другі — се сили, якими кожда європейска сцена могла би почвапити ся. Не диво

що їх гра полонить душі слухачів. Побіч сего виставив п. Геллер цілий ряд давніших творів, призначених спеціально для молодіжи, з поміж яких вибивала ся вічно свіжа Фредри »Zemsta«. Вистави, призначені для молодіжи, тішать ся великою фреквенцією. Дня 5. грудня побачимо на сцені вперше драму Ібсена »Росмерсгольм«. З сего невеличкого перегляду можна бачити, що вже здавна не мав львівський, польський театр такої знаменитої управи, як тепер.

Телеґрами

з дня 29. листопада 1906.

Берно. Молодеческі дневники доносять, що поміж вибраними доси послами до моравського сойму є 18 анальфабетів.

Мадрит. Цілий міністерський кабінет подав ся до димісії. Король прийняв димісію і поручив Моретови утворити новий кабінет.

Білгород. Перед судом військовим закінчила ся розправа, що тягнула ся через 14 днів против учасників заговору на короля. Кільканайцять офіцирів і ідофіцирів засуджено на в'язницю від 1 року до 20 літ.

Богдан Лепкий.

З дослідів над Шевченковою „Наймичкою“.

(Дальше).

Вірш недовгий, повторимо його в цілості, щоби побачити о скільки здогад Петрова правдивий та слухний.

Подъ вечеръ, осенью ненастной,
Въ пустынныхъ дѣва шла мѣстахъ,
И тайный плодъ любви несчастной
Держала въ трепетныхъ рукахъ.
Все было тихо: лѣсъ и горы,
Все спало въ сумракѣ ночномъ;
Она внимательные взоры
Водила съ ужасомъ кругомъ.

И на невинномъ семъ твореньи,
Вдохнувъ, остановила ихъ...
„Ты сишишь, дитя, мое мученье...
Не знаешь горестей моихъ!
Открыть очи и, тоскую,
Ты къ груди не прильнешь моей,
Не встрѣшишь завтра поцѣлуя
Несчастной матери твоей!“

Ее манить напрасно будешь!
Мнѣ вѣчный стыдъ — вина моя!
Меня навѣки ты забудешь...
Но не забуду я тебя.
Дадуть покровъ тебѣ чужіе,
И скажутъ: ты для насъ чужой!
Ты спросишь: гдѣ мои родные?
И не найдеть семьи родной!

Несчастный! будешь грустной думой
Томить ся межъ другихъ дѣтей
И до конца съ душой угрюмой
Взирать на ласки матерей:
Повсюду странникъ одинокій,
Всегда судьбу свою кляня,
Услышишь ты упрекъ жестокой...
Прости, прости тогда меня!

Ты сишишь!... позволь тебѣ, несчастный,
Прижать къ груди въ послѣдній разъ.
Законъ несправедливый, ужасный,
Къ страданью осуждаетъ насъ.
Пока лѣта не отогнали
Невинной радости твоей,
Спи, милый! горькія печали
Не тронуть дѣтства тихихъ дней!“

Но вдругъ за роцею освѣтила,
Вблизи ей, хижину луна;
Блѣдня, трепещуща, уныла,
Къ дверямъ приближала она,
Склонилась, тихо положила
Младенца на порогъ чужой.
Со страхомъ очи отвратила —
И скрилась въ темнотѣ ночной.

Отсе той молодечий вірш, що по гадці Петрова мав бути звірцем для Шевченка.¹⁾

¹⁾ Не каже того Петров прямо, бо ма-

читаючи його мимохіть приходять на гадку українська пословиця: Де кум, а де ко- ровай!

Справді від пушкінського молодечого романсу до Шевченкової поеми така далека дорога, що навіть сліду віднайти не годен.

Возьмим приміром зараз другий вірш: В пустынныхъ дѣва шла мѣстахъ,¹⁾ або третій — И тайный плодъ любви несчастной — як вони нагадують нам ті солодкокислі романси Мердьякова і Дельвіга, в котрих по словам Белінського²⁾ видить ся панів, що хочуть грати хлопську ролю. Та „дева“ блукаюча в пустинних містах з плодом нещасливої любови, чи не нагадує нам фалшиворомантичних пастушок, і наслідниць Зой, Хлой та Лавр, що до недавна блукали ся по офіцих старих дворів та поливнями, смішними для нас звуками залицали ся до нас з позовклих листків дневників, співників, та антологій?

Хіба так справді говорять сільські жінки?

Або прислухаймо ся як неприродно, патетично промовляє мати до дитини, котру за хвилино покине на віки.

„Несчастный! будешь грустной думой томить ся межъ другихъ дѣтей“. Повсюду странникъ одинокій“ „И до конца ся душой угрюмой“ і т. д. — говорить нещаслива селянка, якби що йно прочитала Байрена і навіть в такій трагічній хвили не могла позбутися його всесилоного впливу.

Або тоті етикетальні слова: позволь тебѣ, несчастный, прижать къ груди въ послѣдній разъ.

Чи се по хлопськи?

Ні. Се якась паня з початку XIX. столітя, німка, чи італійка, все одно, nur à la russe frisiert, як каже проф. Брікнер.³⁾

Годі прецінь уявити собі, щоби селянка-кріпачка говорила, що „законъ несправедливый, ужасный, къ страданью осуждаетъ насъ“. Се противить ся поглядам селян, котрі дивлять ся на нешлюбну матір прямо як на гринницю і на людину, що морально упала.

Так отже маємо ту і погляд на річ неправдивий і висказ того погляду неправдоподібний.

Якже гарнійше та реальнійше змалював Шевченко в прольозі до „Наймички“ сцену прашаня матери-покритки з своєю дитиною

(Дальше буде).

буть сам бачить, що годі подібну гадку категорично заявляти, але підсуває єї читачеві словами: „Позму „Наймички“ К. Шейковскій считаєть плодомъ не нашої, т. е. не малорусской почвы. На какой почвѣ выросла эта поэма, К. Шейковскій не говоритъ; но мы не можемъ не обратить своего внимания на то обстоятельство, что сюжетъ ся еще раньше разработанъ былъ А. С. Пушкинымъ і т. д. (Очерки Истории Украинской литературы. Страница 363).

¹⁾ Сочинения А. С. Пушкина. С. Петербургъ. Издание А. С. Суворина 1887.

²⁾ Стихотворения Кольцова. М. 1857. Биография. Страница 55 і дальше.

³⁾ Geschichte der russischen Litteratur, von Dr. A. Brückner. Leipzig 1905. S. 220.

НАРОДНА ГОСТИНИЦА.

(Готель, реставрація і каварня — ріг — ул. Сакетускої і Косцюшка у Львові).

Пріїхали дня 28. листопада: Александер Спягин, Інсбрук, о Антів Венгрінович з Смільна, Йосиф Саварин з Дрогобича, о. Володимир Дуркот з родиною з Мицеви, о. Іван Щуровський з Стиняви і о. Петро Єзерський з Глецави.

„Горбан“

музична бібліотека видає

Українська Накладня

Львів, Вроновська 8.

Каталог даром і оплатно.

Коктора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку
Гіпотечного

купує і продає
всякі
папери цінні
і **МОНЕТИ**

по найдешевшій курсі ден-
нім не числячи ніякої провізії.

Абсолютент ц. к. техн. „Gewerbe & Museum у Відні

Олександр Левицкий

член тов-а »Зоря« отворив в Сокалі свою

руководильню слюсарско-механічну

направляє машини до шитя, ровери, уряджує дзвінки електричні, виробляє штахети залізні поручає ся Впов. Родимцям.

Твори Л. Лопатинського:

До Бразилії! др. 4 д. (вичерпане).

Свекруха ком. 3 д. (вичерпане).

Беата і Гальшка др. 5 д. 1 К.

Конкурс на мужа ком. 5 д. 90 с.

Четверта заповідь др. 5 д. 1 К.

Параця ком. 3 д. 2 К.

Перший Горальник, др. 3 д.

Яблочник ком. 1 д. 40 с.

Мико Пашак, (Четверта заповідь) др. 5 д.

1 К. Сольо-терно оповіданє 30 сот.

Переклади:

Уриель Акоста Гуцкова траг. 5 д. 2 К.

Laboremus Бернсона др. 3 д. 1 К.

Дістати можна у Львові, в книгарні Тов-а ім. Шевченка (ул. Театральна 1.) і в Ставропільській (ул. Руска 3.)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Солянській у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 15. до 30. листопада 1906.

Щоденно о год. 8. вечер представлене. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Позір Соколи і Сокилки! Заведенє фотографичне „Кордиян“ при ул. Академічній 14 жертвує на будову дому „Сокола“ у Львові 10 процент від кожної знимки. Проте звертаємо ся до Ви. Другів і Другинь як також до рускої суспільности, щоби фотографуючи в повисше згаданім заведеню жадали марки і передавали нашому Товариству. Гарзд! — Комітет будови дому „Сокола“ у Львові.